

kolozsvári unitárius kollégium diákjait, a nagy polihisztorról, Brassai Sámuel fiainak mondták Erdélyszerte.

Az elmondottak alapján tiszta beszéddé válik, miszerint eligazító fontosságú az ember életében, cselekedetében, munkásságában az, hogy kinek ismernek az emberek, ki fiának mondanak minket. Lehet, hogy első hallásra nem találjuk fontosnak sem a kérdést, sem a ráadandó feleletet. De egyszerre figyelmeztetővé válik a kérdés, ha rádöbbenünk arra, hogy a jövő, a holnapi kenyér, az emberek nyugalma, a világ biztonsága, a lét megmaradása és az élet folytonossága is attól függ, hogy az ember, az egész emberiség milyen választ ad erre a kérdésre.

Születésünk adottság, lehetőség arra, hogy felneveljük magunkban azt az egész embert, akit élete és cselekedete után Isten fiainak mondhatnak, aki az élet minden viszontagságában boldog tud lenni.

Ennek a minőségi törekvésnek egyik, de nem egyetlen igénye „a békességre való igyekezet“. A könyvekből, a háború-hurcolta emberek elbeszéléséből, a naponként ránk meredő háborús veszély réméből mindnyájan tudjuk, hogy milyen nagy öröm, megnyugvás, egyszóval boldogság a szilárd békesség. Nem a külön békét, az egyetemes béke rész megvalósítását értjük ezen, hanem minden ember külső és belső békességét. Ezt az óhajtott egyetemes jót valljuk az élet egyik legnagyobb boldogságának. Aki ezt munkálja, az Isten akaratát szolgálja, nemre, fajra vagy felekezetre való tekintet nélkül. Az ilyen ember Isten fiának érezheti magát, az emberek is annak mondhatják, Isten pedig békességgel jutalmazza.

Mit mondasz magadról, kinek a fia vagy? Gondolkozz a válaszon. Hallgatni nem lehet, mert élni kell! Választ vár tőled családod, falud, városod közössége, hittestvéreid csoportja, néped és országod és mindezen túl ez a föld, az emberiség közös otthona. Békességed által méretel meg. Ha tudsz mosoly lenni a kesergők ajkán; ha tudsz békejobb lenni a gyűlölködők között, ha van szíved, nemcsak magadhoz, hanem másokhoz is; ha úgy tudsz cselekedni, ahogy Isten és az embertárs elvárja tőlünk; ha a magad békesség-lámpájából másoknak is tudsz fényt adni, meglásd, kivirágzik benned a jézusi igazság: „Boldogok a békességre igyekezők: mert ők Isten fiainak mondatnak“. Amen.

KEDEI MÓZES

TÖKÉLETESÉG FELÉ

Mt 5,48

A nyelv „könnyben, fájdalomban, a szükségnek s a magasra törésnek hatalmas gondolatában született meg.“ Az idő ködébe tűnt ősünk arcát hányszor eltorzította a szenvedés, amíg sikerült kimondania az első értelmes szót. Évezredek teltek el, míg az első tagolatlan szótagból kialakult a nyelv. Olyan a nyelv, mint az élet, törvény benne a fejlődés, és nyitott a végtelen felé.

Elnézem két éves lányomat, hányszor selypít, újrakezd egy-egy szót, mit végül sikerül helyesen kiejteni. Mi, felnőttek elfelejtjük, hogy nekünk is éppen ilyen nehéz volt megjárni a fejlődés útját. Azt szeretnénk,

hogy gyermekeink máról-holnapra megtanuljanak járni, beszélni, helyesen viselkedni.

Hányszor elesik a gyermek, amíg megtanul járni, csetlik-botlik a nyelve, míg megtanul beszélni. Neki kell megszereznie a tudást a tárgyakról és jelenségekről. Meg kell égetnie ujját, hogy megtudja, mit jelent a tűz. Az életben átugrások nincsenek, ezért a szülőkhöz lerakódott tapasztalatot. — a fejlődés törvénye szerint, ha rövidebb idő alatt is — a gyermeknek kell megszereznie.

Isten a tökéletesség foglalata. Űgy teremtette a világot, hogy belehelyezte a fejlődés törvényét, mint lendítő erőt. A fejlődő élet Isten felé törekszik.

Az ember mélyről indult és magasra küzdötte fel magát a végtelen időben. Külsőjét nézve, erősebb, gyorsabb és okosabb lett. Külső világát átalakította a maga igényei szerint. Viszont ha az emberiség lelki arcát vizsgáljuk, már közel sem kapjuk az előbbi képet. Nem a fejlődés tagadásáról van itt szó, csak arról, hogy az ember belső világában sokkal később tisztul és fejlődik, mint külső világában. A növényeket azzal szoktuk elintézni, hogy a fejlődés alacsonyabb fokát képviselik. Pedig őszinteségben és megbízhatóságban tanulhatnánk tőlük. A lilium fehér, már távolról érezzük sajátos illatát. Az ibolya minden tavasszal kéket nyit, a muskátlik nem rejtik el a piros színüket, nem akarnak változtatni, sem a színükön, sem az illatukon, ez az övék, ezt adják.

Növekedésünkben, tökéletesedésünkben, útkeresésünk vívódásaiban Jézus Isten felé irányít minket: „Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes“. Külső világunk szüntelen tökéletesedik. A technika és a tudomány kényelmesebbé, tökéletesebbé teszi a minket körülvevő világot. Belső tökéletesedésünk a nehezebb, mert itt a harcot mindenkinek önmagával kell megharcolnia. Belső emberünk tökéletesítésében ma is eligazít a Názáreti Mester. Életében olyan értékeket valószínű meg, melyeknek tökéletes foglalata az Isten. Fordulj hozzá, és ő megtanít szeretni, békében élni, igazat mondani és megbocsátani.

Nem akar jönni a tavasz. Segesváron hideg, apró eső permetez. A vár az alacsonyan szálló ködfelhőkbe fúrja magas tornyát. A vonat ablakánál egy ismerős arcú férfi áll, s az ólmos ködön át a várost fürkészi. Beszédbe elegyedünk. Kiderül, hogy Ruha István, hazánk egyik kiemelkedő hegedűművésze áll mellettem. Megkérem, szöjjon valamit önmagáról. „Nagyon nehéz gyermekkorom volt“ sóhajt fel. Elmondja, hogy sokszor annyit gyakorolt, hogy úgy érezte kilyukadt az ujjja. De odaadással és szeretettel tette és hitt abban, hogy a kitartó munkának meg lesz az eredménye. Rajongással, hihetetlen szívóssággal gyakorolt úgy, mint egy megszállott. Aztán beszélni kezd külföldi útjairól. A sok-sok élmény idézése után elmerengve mondja: „... ha mindenki arra törekedne, hogy munkáját tökéletesen végezze, mennyivel kevesebb volna a szenvedés és milyen hamar megoldódnának az emberiség nagy problémái.“ Sokat volt külföldön, nem szédítette meg a pénz? — kérdeem. „Sohasem gondolok a pénzre, amikor játszom, csak a hegedűmre. A lelkemet nem tudnám eladni, nekem többet ér, ha itthon az emberek rám köszönnek és kezet nyújtanak nekem.“

Kolozsvár. utcáit rovom, és még mindig Ruha István jár az eszemben, aki a művészet csúcsára is felvitte igaz emberségét. Ha mindenki arra törekedne, hogy munkáját tökéletesen végezze, újra és újra ismét-

lem, és minden ismétlésnél mélyebb értelmet nyer bennem ez a megalapítás. Életprogram lehet ez a mondás az egyén és a közösség számára egyaránt.

Isten azzal a gondolattal állított minket a világ folyásába, hogy általunk is tökéletesebb legyen a világ és nagyobb az ember. Végezzük munkánkat becsülettel, álljuk meg helyünket ott, ahová a gondviselés állított, és akarjunk mindig többet, nagyobbat, tisztábbat, szebbet alkotni. Tegyük széppé magunk körül és magunkban a világot, és meglátjuk, ránk mosolyog a minden értékek forrása, Isten. Amen.

SZASZ FERENC

ALÁZATOSAN JÁRJ A TE ISTENEDDEL!

Mik 6,8

Az utóbbi időben egyre gyakrabban gondolkozom el azon, hogy a Biblia világa, az általa megőrzött események, vallásos élmények és hitigazságok mind távolabb kerülnek a mai embertől. Ezt a szakadékot nemcsak a nyelvi, megértésbeli nehézségek mélyítik állandóan, hanem az életforma s az ebből fakadó életérzés szüntelen változásai is. A beszédem alapgondolatául választott bibliai vers — az első pillanatban cáfolni látszik az elmondottakat. „Alázatosan járj a te Isteneddel“ — mi lehet ebben a nehezen érthető? Mindannyian tudjuk, érezzük, mit jelent az alázat, az alázatosság. És mégis, legalábbis én, így érzem, távol állunk Mikeás szavainak igazi megértésétől, nagyon el kell gondolkoznunk életünkön, hogy e vers igazi tartalmát, rejtett szépségének mélységét felfedezzük. Az, ami Mikeásnál egy egész életre szóló eszmény, belső tartalom, folytonosság, a mi életünkben mint pillanatnyiség, esetlegesség nyilvánul meg. Nagy általánosságban mi az alázat fogalmának csak két, hiányos értelmezését ismerjük: a megalázást és a megalázkodást.

Talán semmitől sem félünk, viszolygunk annyira, mint a megalázástól. Arcpíró szégyennek érezzük. A bennünk levő méltóságérzet fájdalmasan tiltakozik ellene, s mi mindenre képesek vagyunk, hogy az ilyen helyzeteket elkerüljük. Kiszolgáltatottságot, gyengeségünk tudatára való ráébredést, a szeretet kapcsát nélkülöző függést érezzük a megalázás percében, amelytől testünk és lelkünk egyaránt visszariad. Sokmindent elvisek — látszólag szenvtelenül — az ember, a megalázást a legkevésbé.

Már a gyermekek világában így van ez. Felnőtt, nagyobb testvér, erősebb játszótárs bármikor durván érvényesítheti a gyermekkel szemben a maga akaratát, megsértheti — szeretetlenül — kibontakozó személyiségének öntörvényeit. Halálunkig magunkban hordjuk valamilyen nyien a Kisfiút, akit állandóan kínoz, megaláz, akinek játékait elveszi, s akit a közös játszótérről mindig elűz a Nagyfiú, — aki végül felcsukló zokogással emeli ütésre vézna karját. A diák férfiasan viseli el a szekundát, de ébredező igazságérzete azonnal ítélkezik, ha méltánytalanságot, kivételezést, rosszindulatú élcélődést tapasztal nevelői részéről. És egyszer kiegyenesíti meggömbült gerincét a naponta megalázott beosztott, s „odamond“ feljebbvalójának. Válopert indít, s nem törődik többé a látzatokkal a naponta fizikailag és lelkileg megalázott házastárs, vissza-